

Tegnapok emléke II.

Irén éneklő sírással sírt, s dülönyire a Vaszkáék topolyafái is sírtak. Zizegett a sok levél, alig érintették egymás szavát tőle a csőszök. Miszter Forgács Mihály, az ugarföldek őre s Katona Lajos bácsi, aki a polyákalmi pusztaságra vigyázott. Ez volt a diétázó helyük vagy tíz esztendeje, s az időpont is azonos, amikor összeért a kerüléssel.

Két öreg, együtt másfélszáz esztendő.

-Lejárt hát Betlehen Pistának – ásitott Lajos bácsi. – Az új gróf majd megmutatja, mit tud.

-Semmit! – lázadt az öreg miszter. – Egyik se tud itt semmit, mer nem is akar. Csak ne hozott vóna haza a lábam, meg az a hajó Amerikából.

És kezdte az elmélkedést, mint szokás szerint.

-Tudja komám, milyen nagy úr voltam én Amerikában? Miszter Forgács Mihály. Az elnök se volt több mint én. Miszter Prezident, merthogy ott úgy szólítják. Megérkeztünk Nevijorkva. Akkora házak voltak ott, mint minálunk a templom keresztje a földhöz. Nézte a tippanszálon végigsétáló katicabogarat, gondolkozott.

-Alacsonyast is mondok. Hiszi, nem akkorák, mint ide a holdvilág. Házam volt Detroitban, kértem. Kalapban járt az asszonyom.

Vén katona elunta a dicsekvést.

-Mért hozta akkor haza kendet az ördög?

-Örökkön paprikás krumplira éheztem, a Körös viziből inni, a megholtak napján mindenszentvirágot tenni az édeszülem sírjára. – elkomorodott. – De volt ott más hiba is. Hazamentem a munkából, s ingvállban találtam az asszonyt. Az ágyszélin ült a polyák kocsmárossal. Azt mondta nagyon meleg van, Maciej meg szódavizet hozott. Harmadnapra meg eltörték az oldalbordámat.

-Elesett kend?

-A fenét! Sztrájkoltak a többiek én meg felvettem a munkát, mert háromszoros pénzt kínált a Miszter Inzsenér.

-Pizkos gazember kend!

-Miért s hogyan?

-Merthogy pénzzé tette a becsületét!

Hallgattak valamicskét, s Lajos bácsi figyelte, mit cselekszik a másik. Szöszmötölt a pipájával, azután folytatta.

-Nyolc hold földet vettem itthon, de csak hatra futotta a pénz. Ló is kellett, kocsis is, s esztendei kitartás. Adott a bank, így Forgács uram, úgy Forgács uram. S mikoron lejárt a fizetési terminál ideje: Hallja kend fizet, vagy pereg a dob. Elöntött az indulat: Ha az úr úr az én szájamon, én se legyek kend a magáén. Erre kidobott. Pizkos kominista! Elúszott mindenem.

-Ötven esztendőig szolgáltam egyazon gazdát – keseregte Lajos bácsi. – Amikor azután nem bírtam a zsákot, jószívűségből betéteztetett csősznek.

-Lószar ez a világ hallja!

-Az. Ráférne, hogy lapátra seperjék.

Öreg Miszter úgy szívta már az üres pipáját, majd belélikadt az arca:

-Tudja Lajos, maradt nékem Amerikában egy lányom Moni. Talján hentes az ura. Írattam neki a Tímár gyerekekkel, mert tudom az adreccát. Meglátja, küld nékem, vagy száz dollárt, s magát is megtisztelem belőle. No, adjon már egy pipamérésnyi dohányt.

Lajos bácsi a kezébe nyomta a disznóhólyagból készült dohányzacskót, s huncutkás mosoly ráncolta a szemét. A százdolláros miatt. Vén potyaleső ez a Miszter Forgács, de hát,

ha van adni, kell, ha nem ingyen is. Éppen azt szándékolta megkérdezni, fizetségül, vannak-e Amerikában topolyafák, amikor elibük dobbantott Tonti-Hagács, a másdülői kocakertész.

-A teremtésit a jó dolguknak! - kezdte köszönés helyett, adta-teremtettével, de mivel okos, urak között forgolódott embernek ítélte magát, azt is utánaragsztotta: - Kérem! Itt hencseregnek, s a félvilágot ellophatják a vakságuk végett.

-Azt a felit, ami a grófoké, nyugodtan. No, de ki halt meg József? – játszotta a bambát Miszter, mert a vicc minden bajra ír, akár a pióca.

-Az ördög fenéje! – formázta a hörcsögöt Tonti-Hagács, és keskenyhegyes szőlőkapáját úgy a földhöz verte, hogy megbicsaklott a nyelén. – Összepocskolják az adófizető polgár kertjét, lerázzák a gyümölcs színét, a csöszök pedig mereszkednek, akár a terhes asszonyok. Hát ezért fizetem én a csöszbért?!

Katona Lajos bácsi angyalféher bajuszát sedergette, nagy érdektelenül, Forgács Mihály pedig, akinek járásához a kert tartozott imígyen gondolkodott: Ni, hogy játsza a gazdát, ez a riherongy! Megegett cselédet vett feleségül, akinek a száját két hold földdel tömte be gazdája, s most azon gyötri a szőlőt. Lányai Pesten szolgálnak, s az apjuk uraságoktól levedlett pantallóban hagácskodik. S méghogy fizet? Öt álló esztendeje adós azzal a néhány liter búzával, ami megilleti a csöszt. Hangosan mindezekből azonban csak egy szelídke kérdés lett hallhatóvá, mert bolond az, aki szalmával oltaná a tüzet,

-Kire gyanakodol, öcsém!

-József fiam azt mondta kérem, hogy a Bula gyereket látta szaladni. Azt, aki a latorbandájával a Gergely gazduram tarlóján legeltet.

-Ki is lehetne más? – nézett egymásra a két tisztos öreg. – Ők a mi életünk megkeserítői.

A dülő végén Tancosjárású Oláh Istvánnal találkoztak, aki Örzse leányát taszigálta maga előtt. Ő, se dicsértessékkal, köszönt.

-Miért nem vigyáznak kentek, hiszen az a dolguk?! – zsémbelt mogorván. – Jó, jó öregek, de azért nem kéne eltűnni azt, amit ezek a júdásfattyak véghezvisznek. Maholnap még az Öregistent is letaszítják a trónusáról, ha eleresztjük a gyepelőt.

-Most jött el a számadás órája, István öcsém! – nyugtatta Miszter Forgács Mihály és megrázta bütykös somfabotját.

Tímár Máté

Megjelent: Városunk 2001. június. p. 117. Irodalmi oldal